
ЖУРНАЛ ЦК ЛКСМУ
БАРВІНОК
ДЛЯ ДІТЕЙ
№ 12
Грудень
1947

Валентин БИЧКО

Малюнок В. ГЛИВЕНКА

ДЕПУТАТ

Листоноші ходять нині
Цілий день до нас в кімнату
І листи — червоні, сині —
Носять мамі-депутату.

Пишуть люди із заводу:
«Ми вітати дуже раді
Вас, обранницю народу,
Депутата у Райраді...

Ми не можем від турботи
Заспокоїтись, аж поки
П'ятирічний план роботи
За чотири зробим роки...»

Пишуть пекарі з пекарні
(У минулому солдати),
Обіцяють дуже гарні
Дітям булки випікати.

Пишуть скаргу піонери,
Що в Іванівській артілі
Нехороші роблять пера —
Чи майстрі там неумілі?

Пишуть мамі різні люди,
Пишуть мамі звідусюди:
«Ми вас вчора обирали,
Ми за вас голосували...

Ви свою давали згоду
Все зробити для народу.
Ми вам вірим, знають люди —
Як сказали, так і буде...»

— Все зроблю! — говорить мама, —
Бо неважко працювати,
Коли Сталін разом з нами —
Всенародним депутатом!

Наталя ЗАБІЛА

Малюнки М. ХУДЯКА.

Одна сім'я

Оце моя домівка:
під дахом бляшаним
стоїть новий будинок,
і квіти перед ним.
В садку біля будинку
оце моя сім'я:
бабуся, мама й тато,
два братіки і я.
Край нашого будинку,
куди не підійди,
рясніють понад тином
вздовж вулиці сади.
Розлого та привільно
розкинулось село,
і поле наше спільне
навкруг села лягло.
Гуртом робити в полі
щоранку йдуть батьки,
і вчаться разом в школі
дівчатка й хлопчаки.
У нашому колгоспі
всі дружні, всі свої.
Живем, ростем, працюєм,
немов в одній сім'ї.
Від нашого колгоспу
на всі світи й кінці
далеко простяглися
шляхи та путівці.
За полем неозорим
лежать іще поля,
ліси, річки та гори —
це все моя земля.
Заводи, залізниці,
колгоспи та міста, —

країна наша рідна,
квітуча, золота.
Радянська Україна —
таке її ім'я.
І люди в цій країні —
немов одна сім'я.
Та наша Україна
це лиш одна з сестер,
шістнадцяти республік,
що звуть — СРСР.
Як на одному дубі
розложисті гілки,
як у снопу одному
окремі колоски,
у кожній з цих республік
на сонячній землі
живуть радянські люди
дорослі і малі,
немов одна родина
єдина та міцна:
Радянська Батьківщина
для них усіх — одна.
В Радянському Союзі
ми з вами живемо.
Усіх людей радянських
ми друзями звемо.
Та є в нас друг найближчий,
найкращий на землі —
це наш великий Сталін
у зорянім Кремлі.
Його натхненне слово
у праці і в боях
вперед, до перемоги
указує нам шлях.
І в нашій світлій школі,
коли ми входим в клас,
з портрета рідний Сталін
всміхається до нас.

Малюнки В. ГЛИВЕНКА

ДАЛЕКО В МОРІ

Лев КАССІЛЬ

ЛИСТ З ІНОЗЕМНОЮ МАРКОЮ

Коли корабель стояв у закордонній гавані, наш кочегар послав синові такого листа:

«Добридень, любий синку! Як ти поживаєш? Дуже за тобою скучив. Пишу цього листа з одного закордонного порту, де стоїть зараз наш гвардійський корабель. Це дуже далеко від тебе з мамою, за тридев'ять земель, за морями, на самому океані, в далекій стороні.

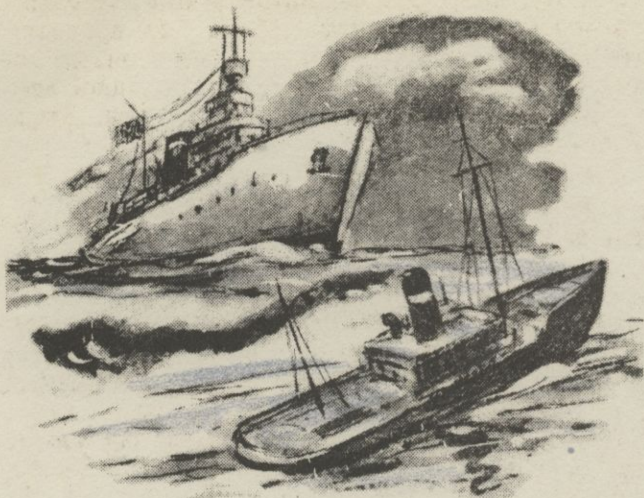

Допливли ми сюди щасливо. Звичайно, були й шторми. Море тут і вся місцевість дуже цікаві. І все не так, як у нас. Коли у нас день, тут ніч. Коли у нас вечір, тут ранок. Багато дівчат тут у штанах ходить. А зате в одній країні я солдатів бачив у спідницях. А поліцаї тут у трусиках, в окулярах і з зонтиком. Собаки тут живуть краще, ніж люди. Багаті собаки на м'яких подушках сплять і катаються на машинах. А люди-злидарі на голій землі валяються і живуть по таких конурах, що добрий хазяїн у нас і собаки своєї не поселить. Афіші і вивіски тут самі по вулицях повз людей ходять: найме хазяїн бідну людину, у якої роботи немає, понавішує на неї важких афіш, і ходить вона цілий день вулицями. Тут люди роботи удень з вогнем не можуть знайти. Ходять голодні, жити їм ні на що, ніде нічого не зароблять. Були ми ще в одному музеї. Там стоять великі ляльки, зроблені з воску. Царі різні, міністри, королеви і всякі принци. Зроблені як справжні живі люди. Зате люди тут такі трапляються, немов ляльки, препишно вбрані і самі такі пихаті, що й пальцем не поворухнуть і голови не повернуть. Не добереш одразу: жива це людина чи лялька воскова.

Риби тут у повітрі літають. Одна до нас на корабель залетіла. Я її піймав, а механік на карточку зняв. Посилаю тобі карточку з рибою. А рибу я засушив і привезу тобі суху. Є в мене ще один гостинець для тебе. Човник. Із справжнім вітрилом. За вітром іти може. І проти вітру пливти здатен. Мені цього човника подарував один тутешній рибалка. Він дуже поважає радянський народ, особливо моряків. Довідався, що є в мене синок дома, і приніс тобі подарунок. Нашу країну скрізь поважають. Навіть слово «піонер» розуміють. Тільки я кажу: «Син у мене — ще не піонер, малий для цього. Він у мене жовтеня». Теж зрозуміли. Вони про наш Жовтень теж усе знають. І тобі з мамою привіт загадали передати.

Ну, бувай здоровий, синку, не бешкетуй там, матері слухайся і мене не забувай. Посилаю тобі різні марки з тих країн, де ми стояли на якорі. Незабаром побачимося, тоді я розповім усе про ті далекі краї. А я там був, по морю-океану плив, вітром мене задувало, водою мене заливало, по вусах текло, а в рот не попало. Та й добре: а то вода в морі солона...».

НА МОРСЬКОМУ ПЕРЕХРЕСТІ

Є в океані морські перехрестя, де сходяться великі корабельні шляхи, якими пливуть судна з різних країн. Тут пливти треба обережно. Багато кораблів зустрічається в дорозі. А зустрічі всякі бувають у морі, і хороші й погані. В далекому поході морякові треба бути до всього готовим.

Підходив наш корабель в океані до такого перехрестя корабельних шляхів.

Удень ще помітили моряки попереду іноземне судно. Старе, кривобоке, на один борт похилилося, ледве посувається. І брудний дим волочить за собою. На палубі ані душі. Тільки на містку, біля штурвала, стоїть якийсь здоровило в кепці. І все оглядається на наш корабель.

Це сигнальники наші у бінокль розгледіли.

Наш швидкохідний корабель почав наздоганяти те судно. Пароплав іноземний ішов спочатку ліворуч від нашого корабля, а тут раптом наддав ходу, надимів, начадів і перейшов на правий бік від корабля нашого. Іде повним ходом. Дим у небі розвісив до самого горизонту.

Але, звичайно, наш корабель швидше йде. Почав наш корабель обходити той пароплав.

Ось уже майже порівнявся з ним.

Раптом, що це?!

Не давши жодного сигналу, пароплав почав звертати круто ліворуч, пішов навперейми нашому кораблю і загородив йому своїм бортом дорогу.

А наш корабель ішов повним ходом. Добре, що командир усе встиг помітити. Він давно вже приглядався до пароплава. І не сходив з містка. Сигнальники, спостерігачі навіть крикнути не встигли, як почули механіки дзвоник і голос командира:

— Стоп машина! Повний назад! Ліво стерна!

Почала працювати машина заднім ходом. Закипіла вода за кормою від гвинта.

А до пароплава вже як палицею докинути. Ще б хвилинка — і врізався б наш корабель з ходу носом у борт пароплава.

Той швиденько повернув знову праворуч, напустив диму і давай тікати далі в море. Стерновий там кепку насунув на вуха, комір підняв, щоб його обличчя не видно було.

— От брудна посудина, ночви розбиті, щоб його водяники забрали! — почали лаятися моряки. — Тісно йому в морі. Осліп він, чи що?

— Ні, товариші, — пояснює морякам старший артилерист, бувалий офіцер, — ні, товариші, очі в нього бачать. Він навіть занадто видющий: те бачить, що іншому чесному морякові й не присниться!

— А що саме? В чому річ? Що за штука?

— А така штука, — каже артилерист, — що все це він навмисне зробив. Є такі іноземні кораблі. Старі ночви, дірява посудина, ледве на воді тримається. Вони вже свій вік одплавали, пора їх на смітник. Так хазяїни їхні от які штуки виробляють: навмисне підставляють свої пароплави під чужі кораблі. Такий пароплав, як тільки стукнеш, — він одразу на дно піде. Людей з нього, звичайно, врятують, а хазяїн потім на нас у суд подасть. Рятуйте, мовляв! Російські більшовики мирний іноземний пароплав потопили. Хай за це хазяїнові гроші платять. Ви бачили: він спочатку ліворуч од нас ішов, а потім праворуч перейшов, щоб звідти нам свій лівий борт підставити. Бо за морськими законами за лівий борт суворіше карають. Належить за законом дорогу давати, коли корабель іде до тебе лівим бортом. А він закон знає, шахрай! Такий пароплав ламаного гроша не вартий, а з нас, коли б ми його стукнули, купу грошей, сотні тисяч золотих карбованців за нього здрали б. Та ще галасу й сорому наробили б на весь білий світ.

— Хитра справа, — каже наш кочегар, — це він, значить, хотів з нами у шашки-піддавки зіграти. Це, виходить, як у піддавки: хто чужу дамку поб'є, той і програв. А в кого нічого не залишиться, той у виграші. Так ось, братіки, як треба тут у чужих морях пливти обережно.

Подивилися моряки вслід пароплаву, що тікав. Похитали головами. Так, плавання, звичайно, мирне. Війни ніде немає сьогодні, але багато ще всякої погані на світі, товариші!

«Кочегар, тримай пару на марці!
Спостерігачі, будьте на сторожі!
Радисте, прислухайся чуйно!
Сигнальники, поглядайте, що з берега пишуть!
Стерновий, не лови гав — так тримати!»

ДОДОМУ

Минулого тижня ще кілометрів з тисячу до рідного берега залишилося. Учора ще наш корабель був далеко в морі, за сотні кілометрів од своєї землі. А сьогодні вже недалечко берег і добре видно його з борту. Ще з десяток кілометрів проплнвти — і вдома!

Усі на кораблі почистилися, помилися. Чисті форменки одягли, голубі коміри, штани-кльош, усе як слід. Кочегар із скриньки свій гостинчик синові вийняв, заморського човника з вітрилом.

А вдалині вже знайомий маяк показався. Ось він, рідний чорноморський порт, знайома гавань, де горіло все вогнем і вогнем на вогонь відповідало.

Дивляться моряки на рідні місця й не надивляться. Скільки заморських країн бачили, але немає кращого місця на світі, ніж земля, де твоя домівка.

Назустріч з гавані флот виходить. Ідуть крейсери й міноносці. Катери до нашого корабля поспішають. На кораблях музика грає. На палубах матроси вистроїлись. Перевертаються безкозирки над строєм, летять угору, тільки стрічечки в'ються. На всіх щоглах строкаті прапорці-сигнали: «З щасливим прибуттям!». Б'ють з кораблів гармати. Салютом зустрічає військовий флот наших моряків, що повернулися з далекого походу.

Стоїть на містку в парадній формі командир нашого корабля. Руку приклав до козирка білого кашкета з золотим гербом.

І стоять на полубаці всі офіцери й матроси. І кок тут, і кочегар з помічником, і радист — всі наші братки-товариші.

Спустили з корабля парадний трап-східці.

— Струнко! — скомандував командир.

Завмерли всі на кораблі. Піднявся по трапу на палубу сам командувач флоту. Командир відрапортував йому.

Привітав адмірал усіх моряків з кінцем походу, похвалив за старанність, за службу і порядок.

— Служимо Радянському Союзу! — дружно крикнули на це моряки, і знайома луна озвалася їм з берега.

А корабель зовсім уже близько до берега підійшов.

Ось уже лишилася вузенька смужка між бортом корабля і мурованою стінкою, де причалюють. І вже протягнуто канати на берег, немов корабель хоче швидше доторкнутися до рідної землі. Закипіла між бортом і берегом вода. Здригнувся корабель.

І всі полегшено зітхнули.

Торкнувся наш корабель рідного берега.

А на березі дружини, дітвора, товариші, рідні зібралися зустрічати моряків. Командир дозволив усім на берег зійти, крім тих, хто на вахті стояв. Ще з борту побачив наш кочегар свою дружину з синочком. Кинувся до них, дружину пригорнув, синочка на руках підкинув. І круг нього всі обіймаються, цілуються.

От кочегар уже віддав синочкові гостинець, про який у листі писав. Хлопчисько взяв човник у руки, та так і затрусився. Дивуються всі. От так човник! Притулив він його до себе і раптом питає:

— А чому тут написано «Одеса»?

— Яка там «Одеса»? — каже кочегар. — Де ти тут «Одесу» побачив?

— А ось тут, на денці.

Глянув кочегар, зашарівся. За вухом чухає, під стрічечками, безкозирку на ніс із сунув. Бачить, справді написано знизу на заморському човнику тонкими золотими літерами: «Місто Одеса, корабельний майстер Ярема Сидоркін».

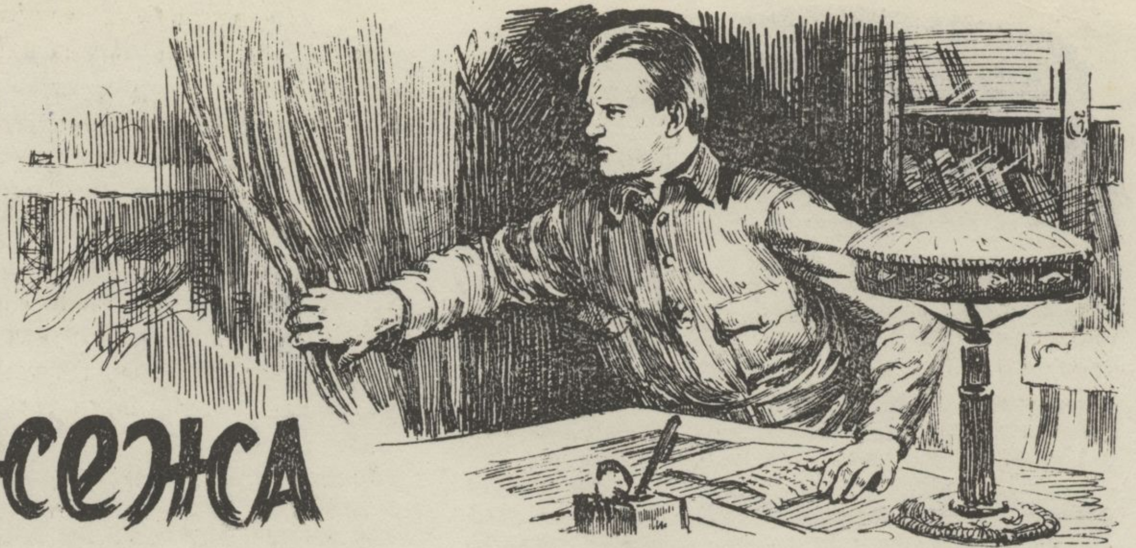
— Історія з географією, — каже кочегар, — це, виходить, я того чоловіка не зрозумів, що мені цього човника подарував. А він мені все торочив щось по-своєму: «Рус, рус...». І на човник показував. Значить, з Одеси його за море туди завезли. Виходить, нашої це роботи човник. Кругом світу обійшов і додому повернувся.

Сміються навколо них люди. Хвалять роботу одеського майстра.

А сонце зверху на них дивиться. Море синє-синє.

На кораблях музика. Над головою кольорові прапори. А під ногами тверда, своя, власна земля.

Пожежа

М. БИЛЬЄВ

Малюнки Ю. БАЛАНІВСЬКОГО

Пізня ніч. Місто Баку спить. На вулицях порожньо. У вікнах будинків темно. Тільки вітер завиває, та піднята вітром курява стукає в шибки. В одному будинку світиться.

Біля вікна сидить за письмовим столом широкоплечий сіроокий чоловік. Комір його гімнастерки розстібнутий, рукава закачані. Невеличке пасмо русого волосся збилося на лоб.

Він схилився над аркушем паперу, швидко пише і посміхається.

Це Кіров. Він пише листа Сталіну.

Лист хороший, радісний. Про те, як дружно бакинські робітники добувають нафту для молодої радянської країни. Про те, що вже повні нафтові комори.

Про те, що довгі поїзди щодня везуть нафту на заводи в Москву, в Ленінград. А під землею запаси нафти — величезні.

Кіров відкинувся на стільці, заклав руки за голову, задумався.

Далеко біля озера видно промисли. Чорніють вежі — нафтові вишки, наче завмерлі полчища велетнів.

І раптом там високо зметнувся стовп полум'я. Густий, червоний від вогню дим повалив у небо.

Пожежа...

Мабуть, — це підпал. Якийсь злочинець вирішив знищити добуту нафту.

Миттю Кіров накинув дощовик, насунув кашкета, вибіг з дому.

Через хвилину над сонним містом уже розлягалося виття сирен.

Протяжно застогнали гудки.

Нічні сторожі розпачливо били на сполох.

Тривога! Нафта горить...

Розбуджені люди схоплювалися з ліжка. По вулицях з усіх боків на пожежу бігли робітники — рятувати свої промисли. Багато хто одягався на бігу.

Височенне полум'я вже охопило дерев'яні вишки.

Гуде. Бушує...

Язики вогню пригинаються за вітром, захоплюють усе більше здобичі... Охоплені полум'ям колоди тріщать, ніби йде стрілянина. Головешки, цілі куски дощок з свистом злітають угору. Вітер люто їх жбурляє на дахи, на інші вишки — далеко по боках.

Жар такий — не підійти.

Робітники спинилися юрбою, не знаючи, що робити.

— Товариші, чого ж стали? — залунав голос.

— Спробуй — сунься...

— Ти що ж — вогонь руками станеш гасити? Пожежних машин — раз, два і все... І шлангів нема.

Але тут до юрби підійшов кремезний чоловік у дощовику. Він крикнув так, що всі почули.

— Лопати сюди! Ломи, сокири! Вогонь будемо землею засипати! Ламайте всі вишки навколо. Дружніше, товариші!

Сотні робітників зразу ж кинулися ламати вишки. Рубали їх, прив'язували до них вірьовки, розхитували, валили їх.

На пожежі скрізь бачили невтомного чоловіка в дощовику.

Він разом з усіма рубав і валив вишки, і землю копав, тягав її носилками і засипав палаючі колоди.

— Хто це? — питали люди один одного.

А придивившись — пізнавали.

— Та це ж головний бакинський наш більшовик — сам товариш Кіров!

І хто втомився, знесилів, той, дивлячись на Кірова, знову гаряче брався за діло.

Ніч, день, другу ніч змучені люди боролися з вогнем. Нарешті, вогонь став здавати, відступати.

Вже вдалося збити велике полум'я. Вже менше злих іскор неслося за вітром. Пожежа потроху стихала.

Лишалося ще одно дуже небезпечне місце, — біля величезного бака, повного нафти, горіли сараї.

Кіров разом з робітниками й пожежниками працював коло самого бака.

Раптом глухо бухнуло.

— Тікай! — розлягся крик. — Бак розірвало!

Кіров ледве встиг відскочити.

Чорною хвилею з бака ринула нафта, на мить затопила палаючі колоди. Сама спалахнула і, все запалюючи, розлилася потоком по низині до самого озера.

І на озері застрибали язички вогню — наче загорілась вода. Це палала нафта, що розливалась по воді.

Вітер погнав нафту до другого берега.

А там стояли ще вишки, були нафтові комори — величезні ями, повні нафти.

— Усе пропало. Тепер загоряться всі промисли, — загомоніли люди.

І тут всі знову побачили Кірова.

З великою дошкою в руках він біг до озера.

Вбіг у воду по пояс і з усієї сили став гребти дошкою — відганяти геть напливаючий вогонь.

Їдкий дим застеляв йому очі, вогнем припікало обличчя.

Одяг на ньому раптом загорівся.

Він швидко пірнув з головою у воду і працював далі.

Тепер усі зрозуміли, що треба робити.

Десятки й сотні людей з дошками, з лопатами, з залізними листами миттю кинулися за ним в озеро дружно відгрібати нафту.

На озері підняли таку хвилю, що палаюча нафта поплилвла вбік.

До другого берега вогонь так і не підпустили.

Промисли були врятовані.

Тільки третього дня повернувся Кіров додому.

Він скинув з себе обгорілий мокрий одяг.

Пройшов по кабінету.

На столі лежав його недописаний лист Сталіну.

Кіров сів до стола і приписав ще кілька рядків: про те, що на промислах трапилася велика пожежа, що героїчні робітники дружними зусиллями пожежу погасили. Головні запаси нафти врятували.

Жодним словом Кіров не згадав про себе.

Він підписав і заклеїв листа в конверт.

Олесь ГОНЧАР

Малюнки С. МАРКІНА

ЯЛИНКА ЗА РІКОЮ ІПЕЛЬ

Як прийду я увечері з заводу, то мій син-школяр влаштовує мені екзамен:

— Скажи мені, батьку, де це річка Міссурі, а де Міссісіпі? Це, каже, великі річки.

— Що там, — відповідаю я йому, — твоя Міссісіпі. Краще ти мені скажи, де це річка Іпель! На карті нема? То ж бо... значить, треба доповнити твою школярську карту, якщо на ній пропущено таку знамениту річку, не річку, а справжній водний рубіж.

От на карті в мого командира роти гвардії лейтенанта товариша Осадчого вона була. Всі ми бачили її мов голубу нитку, коли він, бувало, дістане з планшетки свою карту і розкладе на колінах.

— Бачите? — питає.

— Бачимо! — в один голос.

— Що воно таке?

— Іпель! — кричимо. — Клятий Іпель!

А протікає цей Іпель десь там на півночі Угорщини на межі з Чехословаччиною, поміж горами та лісами.

Запам'ятався він нам надовго. Міг би я вам розповісти про цей Іпель все чисто: і яка його бистрінь, і де були розташовані вогневі точки противника на протилежному його березі, і де міновані поля.

Вийшли ми до цієї річки в кінці сорок четвертого року. Був я тоді другим номером біля кулемета. А першим у мене був гвардії сержант Шестаков, комуніст, начитана голова.

Лежимо ми вночі під новий рік на своїй позиції. Шестаков дивився, дивився на протилежний берег, де німці ракети пускають, та й каже мені:

— Знаєш, Артеме, добре було б новий рік на тім березі зустрічати.

— Чому?

— Там, — каже, — і отакенька дитина нас вже б розуміла. Брати-слов'яни, каже. Хоча й не дома, а все-таки якось ближче.

І ніби ці сержантові слова та генералові в вуха. Бачимо, тягнуть сапери всяке знаряддя, занепокоїлись командири, полетіла команда від губ до губ: форсувати річку.

Зараз це тільки легко сказати — форсувати. А річка ж не зупинилась, гонить вона у Дунай кригу, наче капусту, гострить лезо об лезо. Переправа? А як же! Змайструй ти її, коли німець он сидить близенько, ледве гранатою до нього не докинеш. Тільки цюкни сокирою, так тебе й обсипле ракетами та кулями: джві-джві-джві!

І довелося йти в брід. А броди ті ми заздалегідь розвідали. В нас було правило: не розвідавши броду, не лізь у воду.

Здавалося, що вода переріже мене навпіл: така вона була гостра. Власне кажучи, вона вже була напополам із кригою, що терлася об наші боки, як об борти. Ростом, я, знаєте, нижчий за

мого першого номера, то на глибоких місцях мені доводилося зовсім туго. Тоді я пошепки звертався до Шестакова:

— Помагай, брате!

І він хапав мене за плече або за вухо або за шию і тримав, щоб не знесло течією вниз.

А німці, мабуть, теж готувалися зустрічати свій погибельний сорок п'ятий рік. Вони запускали час від часу на річку ракети, але ми не дурні. Ми тоді зупинялися в воді і, мабуть, наші шапки були схожі на темне каміння, що то там, то там випиралося з води. Ракета гасла, і ми знову брели. Одним словом, схаменулися німці, коли вже весь берег піднявся на них — стоголосе «ура» покотилося в темряві берегами.

Не знаю, скільки кілометрів переслідували ми приголомшених німців, знаю тільки, що перескочили якийсь стрімчастий пагорб, потім вибалок, потім знову вилетіли на гору, вкриту лісом. Назустріч піднялася вогняна метелиця трасуючих куль. Довелося залягти.

Коли бігли, то було нам жарко, як біля печі, а залягли тут, ми відразу відчули, що еге! фуфайки наші починають полускувати — замерзають.

Стрілянина на деякий час змовкла, тихо навколо. Десь наші командири радяться, як далі

бути. Шестаков дивиться на свого годинника з світляним циферблатом.

І раптом до мене:

— Артеме!

— Що таке, товаришу командир?

— Дванадцята.

Перегнувся я до годинника, бачу, справді дванадцята світиться під двома стрілками.

— Ех, каже, Артеме, Артеме... Новий рік. Діти, каже, дома...

— Та й у мене, кажу, діти.

— Був би оце дома, як раніше бувало, то вирубав би їм ялинку, прикрасив би та вогнями освітив би. Любив, каже, лаштувати ялинку дітворі.

— І я, кажу, любив...

І якось само собою обидва простягаємо руки... на схід. Будьте здорові, та з новим роком! Хоч ніч, хоч темрява над чужими горами та лісами, а ми ніби бачимо всіх, з ким нам хочеться привітатися. Ніби чуємо, як куранти починають бреніти на Спаській вежі і б'ють дванадцяту на весь світ.

Внизу під горою загули мотори, вдарили наші бронебійники, ворог пішов в контратаку. Йому хотілося скинути нас із висоти, яку ми захопили. Затріщали міни, вибухаючи над нами у верховинах дерев, засвистіли кулі. Оббиті гілки сиплються на нас. Гарячий кулемет труситься у міцних руках Шестакова, мов хоче вирватися і поскакати по камінню вперед. Не довелося нам уже до самого ранку ні покурити, ні погомоніти про ялинки на Батьківщині та про наших малюків.

Але назад ми не подалися ні кроку. Форсувавши річку раз, ми забували броди. Навіщо вони нам? Знали, що повертатись додому ми будемо вже по нових мостах!

На світанку наші бронебійники підпалили «пантеру». Вона спалахнула внизу, як свічка.

До нас, пригинаючись поміж деревами, наближалась група людей. Попереду я впізнав нашого командира роти з целулоїдною планшеткою на животі.

— Лейтенант іде, — кажу Шестакову. — А хто з ним? Ніби в цивільному.

— Справді цивільні... Але всі озброєні.

Наближаючись до нас, вони гаряче про щось розмовляли з лейтенантом. І, видно, добре розуміли одне одного. Як дізналися ми згодом, це були словацькі партизани. Вони зустрілися з нашими бійцями цієї ночі в горах.

— З новим роком, товариші! — поздоровили нас командир роти і партизани. — З новим щастям!

І ми з Шестаковим відповіли їм також:

— З новим роком! З новим щастям!

— Не попримерзали до каміння? — турбувалися комроти, оглядаючи нас і наш кулемет.

— Як тут попримерзати, товаришу гвардії лейтенант! — відповіли ми. — Ніченька була гаряча!

Розвиднялося.

— Збирайтесь, — сказав лейтенант. — Вперед.

— Мокрі, — дружньо обмацували нас словаки. — Мокрі!

— На ходу посохнемо, — сказав Шестаков, збираючи кулемет біля жовтого подзьобаного кулями стовбура. Світла смола поналипала на ньому. — Шкода тільки, що новорічну ніч провели... без ялинки... і малюки наші десь...

— Без ялинки? — перепитав лейтенант. — Що ви, Шестаков? А гляньте-но вгору.

Ми з Шестаковим задерли голови.

Над нами пишно зеленіла густа ялинка, і ми тільки тепер помітили, що навколо лежали гіллячки, назбивані кулями за ніч.

— Чим не ялинка? — сказав лейтенант. — На радість і нашим і словацьким дітям.

Інна КУЛЬСЬКА

Новорічна вистава-концерт

Дійові особи:

1. Кіт у чоботях
2. Котигорошко
3. Данило-майстер
4. Герда
5. Новий Рік
6. Одиниця
7. Двійка
8. Трійка
9. Четвірка
10. П'ятірка

Діти в залі, піонери, Дід Мороз, різні герої казок

КІТ У ЧОБОТЯХ *(книжка під пахвою, на шиї на шнурі гучна труба)*.

Здраствуйте, дорогі гості та гостенята!
Дозвольте із святом вас привітати.
А що свято веселе у нас, новорічне,
То й привітання буде незвичне:
Я біжу по залі скоком
(скаче),
Всіх вітаю з Новим Роком.
З Новим Роком
Роком Новим
І веселим і здоровим!

Піонерів вітаю *(скидає капелюха)* — славних вчинків бажаю!

Учнів вітаю *(теж кланяється)* — п'ятірок бажаю!

ДІТИ В ЗАЛІ. Спасибі!
КІТ. А ви ж мене знаєте?
ДІТИ. Знаємо!
КІТ. Ім'я моє пам'ятаєте?
ДІТИ. Пам'ятаємо!
КІТ. А хто я?
ДІТИ. Ти — Кіт у чоботях!
КІТ. Іч які догадливі! Правильно!

Я запрошений із книжки,
Щоб розважити вас трішки.
Ну, та я не згодний
Тільки розважати.
Хочу я сьогодні
Господарювати!

Хто хоче, щоб я у вас на святі за господаря був?

ДІТИ. Ми хочемо! Всі хочемо!
КІТ. Хочете? Гаразд. Тоді умова: сміятися можете, скільки вмієте, але ображатися — ні-ні-ні! Мовчати можете, скільки стерпите, але брехати — ні-ні-ні! Згодні?
ДІТИ. Згодні!
КІТ. А тепер кажіть без спірки:
Всі ви любите п'ятірки?
ДІТИ. Всі! Любимо! Дуже!
КІТ. Ну, дружити з ними — з вас
Чи кожен вміє повсякчас?
ДІТИ В ЗАЛІ. Так... Ні! Галя вміє! *(Називають кращих відмінників)*.
КІТ. Ну, це ми зараз перевіримо.
(Гукає в трубу).

Слухайте команду Кота в чоботях!
Відчиняйте широко двері та ворота.
Нехай всі наші друзі, в кого які є,
Приходять сьогодні на свято моє!

ЖАЛІБНІ ГОЛОСИ ОД

Пустіть, пустіть,
Є наші друзі сер

ГОЛОСИ ДІТЕЙ. Не пускайте!
КІТ У ЧОБОТЯХ. Пусті
(Вбігають Двійка (вся уйдл вертка, говорить пискливо фіалкового кольору, довго голоса,
ДВІЙКА ТА ОДИНИЦЯ
КІТ. Хто ви? Назвіться!
ОДИНИЦЯ *(нудно)*. Я
КІТ. А ти, крутійко?
ДВІЙКА *(жваво)*. Я, я -
КІТ. Діти, чиї це добрі з
ДІТИ В ЗАЛІ. Ми не зн відомі!
ДВІЙКА *(біжить у зал)*. йому Марійку! *(Тягне дів* рійко, невже ти забула Д
МАРІЙКА *(пручається)*.

Іди від мене, відч
То дружба в нас
Тепер я більш теб
Я навіть Трійку зн
(Тікає в

ОДИНИЦЯ *(з-під долоні но скиглить)*.

Новорічна вистава-концерт

Малюнки В. ГЛИВЕНКА

іт у чоботях!
адливі! Правильно!
чий із книжки,
жити вас трішки.
я не згодний
розважати.
сьогодні
арювати!
я у вас на святі за господаря

ємо! Всі хочемо!
аразд. Тоді умова: сміятися мо-
єте, але ображатися — ні-ні-ні!
скільки стерпите, але бреха-
одні?

ажіть без спірки:
обите п'ятірки?
бимо! Дуже!
ити з ними — з вас
вміє повсякчас?
Так... Ні! Галя вміє! *(Назива-*
інників).
зараз перевіримо.
Гукає в трубу).
оманду Кота в чоботях!
широко двері та ворота.
аші друзі, в кого які є,
сьогодні на свято моє!

ЖАЛІБНІ ГОЛОСИ ОДИНИЦІ ТА ДВІЙКИ:

Пустіть, пустіть, пустіте нас,
Є наші друзі серед вас!

ГОЛОСИ ДІТЕЙ. Не пустимо! Геть! Не пускайте!

КІТ У ЧОБОТЯХ. Пустіть їх!

(Вбігають Двійка (вся уїдливо зелена, маленька, вертка, говорить пискливо) та Одиниця (гостро фіалкового кольору, довгоноса, незграбна, грубоголоса).

ДВІЙКА ТА ОДИНИЦЯ. Здраствуйте!

КІТ. Хто ви? Назвіться!

ОДИНИЦЯ *(нудно).* Я — Одиниця.

КІТ. А ти, крутійко?

ДВІЙКА *(жваво).* Я, я — просто Двійка.

КІТ. Діти, чиї це добрі знайомі?

ДІТИ В ЗАЛІ. Ми не знаємо їх! Це якісь невідомі!

ДВІЙКА *(біжить у зал).* А онде я бачу знайому Марійку! *(Тягне дівчинку на сцену).* Марійко, невже ти забула Двійку?

МАРІЙКА *(пручається).*

Іди від мене, відчепись!
То дружба в нас була колись...
Тепер я більш тебе не знаю!
Я навіть Трійку знезажаю.

(Тікає в зал).

ОДИНИЦЯ *(з-під долоні розглядає зал, тоскно скиглить).*

Такі незнайомі веселі лиця...
Яка одинока між них Одиниця!

(Береться за голову з виглядом комічного відчаю).

КІТ У ЧОБОТЯХ *(до Одиниці та Двійки).*

Здається, що з Нового Року
Вам місця тут нема, нівроку!

ОДИНИЦЯ Й ДВІЙКА *(обнялися, скиглять, ідучи за сцену).*

І що ж нам, бідненьким, у світі робити?
Коли вже не в школі, то де ж тепер жити?

(Поки вони виходили, з-за їх спини з'явилася вся така собі тиха, непомітна Трійка. Йде обережно, навшпиньки і платтячко сіре, як у миші).

ТРІЙКА. І я небажаний тут гість. *(Хитренько).*

А моїх друзів п'ять... чи шість...
(Рахує пальцем в залі «трієчників»).
Знайдеться в залі... *(Лукаво).*
В цьому домі
Ми, трійки, всі такі відомі...
Я не зіпсую вам параду,
Я тут скраєчку тихо сяду...

(Іде навшпиньки у куток. Враз широко відчиняються двері. Між двох рядів піонерів, які аплодують їм, проходять П'ятірка в білому з великою червоною цифрою 5 і Четвірка така ж, з яскраво-синьою цифрою 4).

КІТ У ЧОБОТЯХ *(кланяється).*

Оце ж так гості на ялинку!

ПʼЯТІРКА. Ні, ми не гості на часинку.
Ми рік у рік тут жити будем.
Не підем з школи ми нікуди!

КІТ *(у зал)*. Чиї це друзі?

ДІТИ *(хором)*. Наші друзі!

КІТ *(до відміток)*.
Ви тут у шані по заслузі!
(До Пʼятірки).
Ви задоволені, Пʼятірко,
Тим, як скінчилась перевірка?
Тепер ще з танцю буде видко,
Як діти люблять вас, Відмітко!

(Музика. Танець Пʼятірки й Четвірки в колі відмінниць. Відмітки переходять з обійм в обійми. Стукіт).

КІТ У ЧОБОТЯХ. Хто там?

ГОЛОС. Я.

КІТ. Хто ти?

ГОЛОС. Петрик Жуков!

КІТ. Заходь!

(Заходить хлопчик, каже щось Котові на вухо).

КІТ. Петрик Жуков з класу пʼятого
Хоче продекламувати...
Запросимо?

(Так вставляються й інші номери дитячої самодіяльності).

(Стукіт, звуки труб, музика).

КІТ. Ще гості? Які?

ГОЛОСИ ДІТЕЙ. Прехороші, любимі! Ми в книжці й театрі стрічаємось з ними.

КІТ *(кланяється)*.
Герої книжок? Дуже прошу, привіт!
Я також із казки, старої як світ.

(Заходять герої казок. Між них Іван Котигорошко. Герда з казки Андерсена «Снігова королева», Данило з фільму «Камʼяна квітка» та інші. До кожного героя підходить піонер).

ПІОНЕР *(який зустрічає Котигорошка)*.
Лицаре Котигорошку,
Погуляй із нами трошки!
У театрі ми недавно
Подружились міцно, славно.
Вірний син свого народу,
Ти боровся за свободу,
У запеклій боротьбі
Лютий змій скоривсь тобі!

ПІОНЕРКА *(підходить до Герди)*.
Ми любимо дівчинку Герду
За віддане серце сестри,
За те, що так мужньо і твердо
З тюрми крижаної мари
Коханого брата звільнила,
Зробила щасливим знов.
Нам дівчинка з казки мила
За відданість і любов!

КОТИГОРОШКО.
Хто ворога викрити вміє,

ГЕРДА.
Хто друзів рятує з біди,

КОТИГОРОШКО та ГЕРДА *(вдвох)*.
Той злих королев та зміїв
Завжди подолає, завжди!

ДВА ПІОНЕРИ *(підходять до Данила)*.
Заходь до нас, майстер Данило!
Ти — кращий наш друг із кіно.
За руки, натхненні і вмілі,
Тебе ми шануєм давно.
З нас кожен омріяв квітку
Найкращої в світі мети.
І всі ми зростемо швидко,
Щоб стати майстрами, як ти!
(Дванадцять ударів).

КІТ У ЧОБОТЯХ *(голосно їх рахує...)* Дванадцять! *(Бере трубу)*.
Остання вість! Остання вість!
Іде найголовніший гість.
Без діда нам ніяк не можна
Бо подарунку хоче кожний...

(Заходить Дід Мороз, на санках подарунки, на руках хлопчик).

ПІОНЕРИ. А що це з дідом за онук?

КІТ. Ану, маленький, злазь-но з рук!

НОВИЙ РІК.
Я тільки що народжений...
Я Новим Роком звусь...
(До дітей).
Я... вашого поводження
Ще трішечки боюсь...

ДІТИ.
Ні, Новий Рік, це стійко ми
І вірно тобі кажемо:
Не бійками, не двійками
Тебе ми не образимо!

КІТ. Це, діти, чудово, чудово, чудово,
Та тільки ж держіться! Тримайте слово!
(Бере трубу).
Гей, музико, пісню. Всіх прошу у зал!
Виставу закінчено. Кар-на-вал!!!

ХОР.
Заходь, ялинко, в двері —
Чекають піонери,
Що люблять працю і пісні
І свята вогники ясні,
Найщасливіші діти
Найкращої землі!

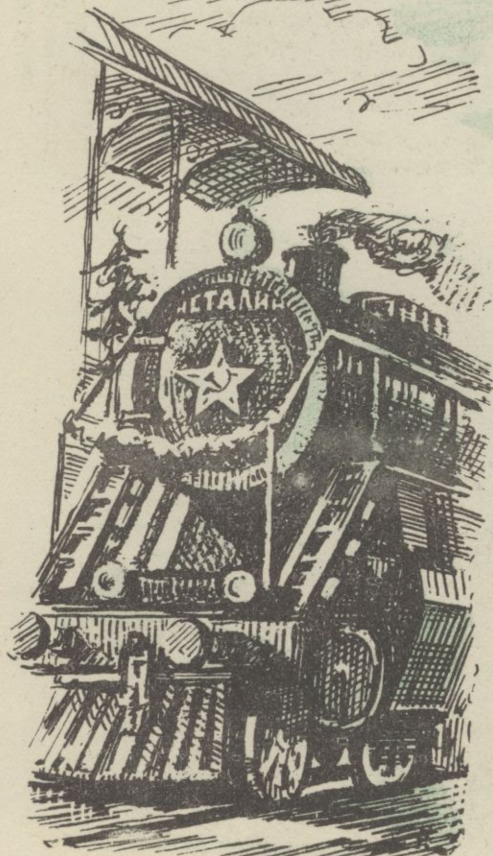
Трамвайна зупинка

Ігор МУРАТОВ

Край нашого будинка
Трамвайна є зупинка,
Тут майже всі трамваї
Спиняються на мить:
Одинадцятий, п'ятий,
А там іще й дев'ятий:
Всі номери я знаю —
Куди який спішить.

Малюнки І. ЯНІНА.

I.

Одинадцятий номер
Іде аж до вокзалу.
На нашому вокзалі —
Цікавого немало!
Неначе павутиння
Там колії залізні,
На них стоять вагони
І паровози різні.
«Еф-Де» тяжкий, вантажний
Гуде суворим басом,
Він возить для заводів
Вугілля із Донбасу,
Руду з Кривого Рогу,
І дошки з Білорусі, —
Коли гуде він близько,
Я трошечки боюся...
«І-Ес» я теж побачив,
«І-Ес» — швидка машина;
За три доби він татка
Привіз нам із Берліна.
Коли війна скінчилась
І татка ми стрічали —
Цей паровоз великий
Весь чисто уквітчали!
На грудях в нього зірка
П'ятикінцева, мідна,
Як іде проти сонця —
Її далеко видно!
Летить «І-Ес», мов птиця,
Лісами й полем чистим...
Цікаво дуже бути
На ньому машиністом!

2.

Ось до нашої зупинки
Під'їжджають ще трамваї,
В парк Культури й відпочинку
Номер п'ятий поспішає.
Парк шумить зеленим листям,
Він густий, неначе ліс,
Каже татко — на тім місці
Лобода росла колись.
Це було давно, без мене,
Я лиш слухаю тепер:
Як садили перші клени —
Татко був ще піонер!
Він, як ми, в садку при школі
Деревця малі садив,
А як був він в комсомолі
Вже той парк зазеленів.
А тепер он подивись,
Як дерева розрослись!
А тепер між буйних кленів
На узвишші кам'янім,
Мов живий — товариш Ленін
І товариш Сталін з ним.
А за ними — квіти, квіти,
А в тих квітах — діти, діти:
Мають в парку все вони —
І гойдалки, мов човни,
І дитячу залізницю:
Хто не бачив подивіться —
Все, як справжнє там, але
Не велике, а мале...

3.

За хвилину на зупинку
Тричі я виходив:
Де ж він є дев'ятий номер,
Той, що йде з заводів?
На заводі «Серп і Молот»,
Ген за димом дальнім,
Татко робить інженером
У цеху збиральнім.
Там конвейєр — довгий, довгий,
Мов алея в парку,
На конвейєрі збирають
Сіялки, косарки,
Молотарки та комбайни —
Різнії машини...
Мов ріка тече конвейєр
Рівно, безупинно.
Опускає кран на нього
Велетні-деталі,
І вони повільно плинуть
Кожну мить все далі.
Цей конвейєр — просто смуга
З роликів залізних,
І складають там машини
Із деталей різних.
По боках стоять робочі,
Діло добре знають,
Гайки, гвинтики, колеса
На ходу єднають.

І коли останню гайку
Прикрутив робочий,
І в комбайна сяють фари,
Наче світлі очі, —
Моторист тоді мотора
На ходу заводить,
І з конвейєра машина
На дорогу сходить.
Комбайнер сіда в кабіну
Й на подвір'я їде,
А за тим комбайном — другий
Вже іде по сліду...
Я ж оце недавно в тата
Був на цім заводі,
Розказав би ще багато,
Та сьогодні — годі.
Я ж не так собі гуляю —
Татка зустрічаю...
Он іде трамвай-дев'ятка,
А в трамваї — татко!

БАЛАДА ПРО АМЕРИКАНСЬКОГО ХЛОПЧИНА

Іван НЕХОДА

Малюнки В. ГЛИВЕНКА

У порту нью-йоркському, в Америці,
Пароплави, крани, рейок дзвін...
Хлопчик оглядає всі химери ці,
Наче вперше все це бачить він.

У порту Америки багатої
Юрби люду, кораблів, знамен.
Статуя Свободи. Біля статуї —
З гумовим нагаєм полісмен.

Хтось кричить з юрби:
— Ловіть моторного! —
Упіймали, повалили вмить, —
Б'ють за те, що кольору він чорного,
Що він — негр... (А негра можна
бить).

У порту робочі ходять з гаслами:
«Хочемо робити!» Та дарма!
Ходять-бродять із очима згаслими,
А роботи їм ніде нема.

Тяжко жити бідним у Америці —
Всі багатства загріба буржуй.
Джек втече і більше не повернеться.
Хочеш їсти? Гуму, хлопче, жуй!

Хмарочоси... Пляж на сотім поверсі...
Вся ця розкіш для багатіїв!
Він бреде в порту, в портовім поросі,
Став. Очима — всю б вітрину з'їв!

Боцман з ними йде, замість
обходчика...
Раптом, — що там сталось? Що за
шум?
Гвалт! У трюмі виявлено хлопчика!
Як він і чого забрався в трюм?

— Злодій? Чом ховався там? —
З істерики
Полісмен очима морг і кив...
— Я не злодій... Я тікав з Америки
У щасливий край більшовиків!

— Утікав?
Зробили обшук хлопчику:
Був при ньому Чкалова портрет.
О, мій любий, мій у мріях
льотчику!
То був Джек, скажу вам наперед.

Зник він десь у млі юрби хвостатої...
Одпливав радянський пароплав.
Статуя Свободи. Біля статуї —
Полісмен з нагайкою стояв.

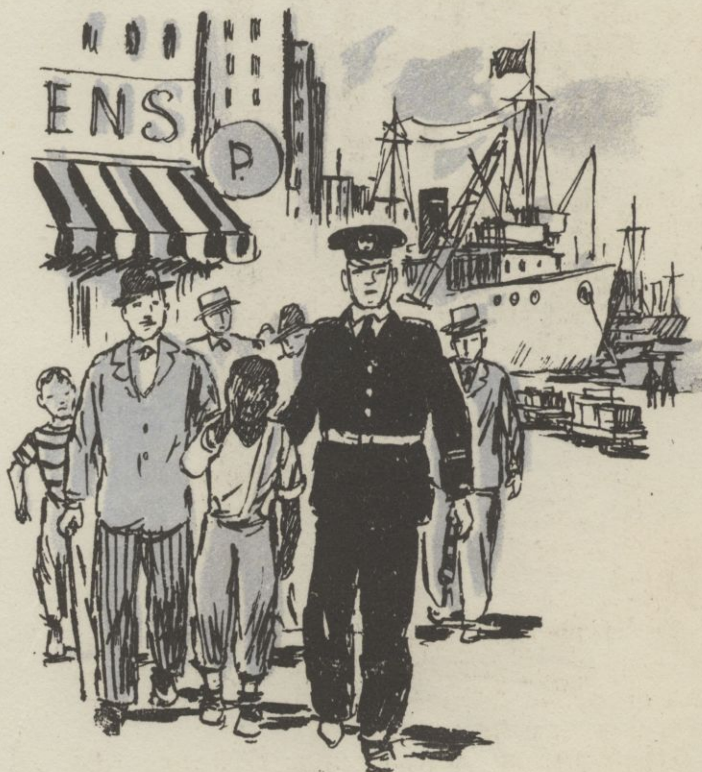
Ми дивились з сумом на химери ці, —
В рідний край лежала наша путь.
Жив би Джек у нас, а не в Америці,
Він би міг і Чкаловим в нас буть...

Кораблі... Найважче з перевіркою...
Він питає у портовиків,
Він шукає пароплав, що з зіркою,
Що прийшов з землі більшовиків.

Джек втече на ньому із Америки!..
У порту радянський пароплав,
У порту скрегочуть крани й дерики,
І ніхто про Джека не згадав.

Ніч. Над океаном чорні сутінки.
Скоро зникнуть береги чужі.
Полісмени — всіх портів супутники —
Оглядають в трюмі вантажі.

Все в порядку. Ходять чинно
парами.
Скоро вже скінчиться огляд цей.
Ввічливо попихкують сигарами,
Блискають багнетами очей.

Борис ТАРТАКОВСЬКИЙ

Малюнки М. ШТАЄРМАНА

Муляр Іван Рахманін

1. Учень старого Панфілова

Михайло Рахманін був тесляром. Він почав навчати сина Івана свого ремесла, коли хлопчикові пішов дванадцятий рік. Разом з батьком Іван працював кілька років на будівництві великого заводу і незабаром сам став добрим тесляром. Робота так і горіла в його дужих руках. Любо було дивитися на Івана Рахманіна.

Двадцяти років Іван Рахманін приїхав у Дарницю. Тут будували фабрику. Теслярі заготовляли дерев'яні крокви, балки, а муляри тимчасом виводили стіни.

Бригадиром мулярів був досвідчений робітник Павло Васильович Панфілов. Іван Рахманін часто спостерігав, як старий муляр учить молодих. Муляр любив свою справу і хотів, щоб учні працювали так само добре, як і він. Павло Васильович вкладав у роботу всю душу.

Якось до старого Панфілова підійшов тесляр Рахманін і сказав:

— Павле Васильовичу, вас. напевне, здивує моє прохання. Я хочу стати вашим учнем. Теслярів на ділянці багато, і вони можуть обійтися без мене. А от мулярів тут дуже мало. Я бачу, що через це кладка дуже затримується.

Іван Рахманін не здивував старого муляра.

— Правильно робиш, — відповів Павло Васильович. Справа наша тонка, потребує метких і дужих рук. Я часто дивився, як ти працюєш. У тебе, Іване, меткі руки. Ти будеш добрим муляром.

Так тесляр Рахманін став учнем муляра Панфілова. Рахманін був старанним учнем і дуже полюбив свою справу. Незабаром він уже сам керував ланкою мулярів.

2. Перша перемога

Минуло чотири роки. Йшла війна. Радянські війська визволили Київ і погнали німців далі. На місці чудових фабричних цехів і будинків, що їх спорудили в Дарниці перед війною, лишилися руїни. Відступаючи, німці палили фабрики й заводи, клуби і школи.

Іван Рахманін повернувся в Дарницю. Він обійшов знайомі місця. Ось тут стояла школа № 46. Від неї лишилися тільки троє гранітних східців. А замість клубу височіла самотня колона. Купи щебеню лежали на місці робітничого селища.

Іванові Рахманіну було боляче бачити ці руїни. Коли б тільки можна було швидше взятися до роботи. Він дав собі слово відбудувати знову клуб, будиночки, обвиті плющем, школу № 46.

Працювати в той час було важко. Будувати хотілося швидко, а мулярів не було. Вони билися за Варшаву, форсували Віслу, штурмували Будапешт. Треба було працювати за трьох, а то й за п'ятьох. Іван Рахманін часто говорив про це з виконробом Михайлом Семеновичем. Як зробити, щоб прискорити цегляну кладку?

Якось Іван Рахманін оголосив, що завтра він працюватиме за шістьох. Замість 1600 цеглин він покладе за вісім годин 10.000.

Другого ранку біля будинка № 7 зібралося багато людей. Прийшли не тільки муляри, а й теслярі, столяри, штукатури, маляри. Всі хотіли навчитися працювати швидше.

Незабаром на риштовання піднявся Іван Рахманін. На ньому була його звичайна куртка, кашкет залізничника. Точно о восьмій годині він поклав у розчин першу цеглину.

Муляр працював як завжди, не поспішаючи, але й не повільно. Він був певний, що додержить слова. Досвідчені люди одразу помітили, що Іван Рахманін працював по-новому. Він не нахилявся за кожною цеглиною, як це було раніше. Цеглу подавав йому на стіну інший робітник. Муляр сам не набирав і розчину. Його подавав на стіну другий робітник. Іван Рахманін робив тільки одне. Він клав у розчин цеглу, перевіряючи виском та правилком — товстелезною лінійкою — правильність кладки. Він уважно стежив також за тим, щоб кути, карнизи, всі виступи стіни були зроблені правильно, точно за рисунком.

І помічники, не поспішаючи, встигали за майстром. Цеглу акуратними стовпчиками було розкладено вздовж усієї стіни, і ящики з розчином стояли поруч. Усе було розраховано так, щоб усі робітники не гаяли жодної хвилини. І цього дня Іван Рахманін поклав замість 1600 цеглин 12.500.

Всі вітали майстра, а виконроб Михайло Семенович сказав:

— Жоден муляр не поклав ще стільки цеглин за день!

Іван Рахманін дякував за привітання, але всі бачили, що муляр чимось незадоволений.

— Звичайно, можна спинитися і на дванадцяти тисячах — сказав він, — ніхто не скаже, що Іван Рахманін поганий муляр. Але я почуваю, що можна зробити більше. І я доб'юсь цього.

3. Лист із Сибіру

Всі муляри під час роботи завжди користувалися молотком і лопаткою-кельмою. Молотком муляри рубали цеглу на потрібні їм частини, а кельмою клали розчин. Іван Рахманін помітив, що можна обійтися самою кельмою. Коли зробити кельму з доброї сталі, нею можна не тільки класти розчин, але й рубати цеглини. А за двадцять заощаджених хвилин можна покласти ще кілька сотен цеглин.

Але й на цьому муляр не заспокоївся. Надходила осінь, а ще багато-багато людей у Дарниці тулилося в тісних бараках, землянках, і дітям ніде було вчитися. Будинки й школи спалили німці. Працювати треба було ще швидше, щоб люди перейшли жити в світлі просторі будинки, а діти мали школу. І от, щоб прискорити роботу, муляр придумав нове. Він почав класти, як кажуть будівельники, тільки «верстову» частину стіни, тобто ту, що ми з вами бачимо. А внутрішню частину стіни заповнювали цеглою на розчині інші робітники. Їх почали звати на будівництві «забутовниками». Це відразу прискорило роботу. За вісім годин ланка Івана Рахманіна поклала 30000 цеглин.

Усі вирішили, що вже більшого Рахманін не доб'ється. Але незабаром виявилося, що пара «забутовників» не встигає за муляром. Іван Рахманін сказав, що йому потрібна ще одна пара, і на будівництві пекарні ланка поклала за день 41 тисячу цеглин.

Ім'я Івана Рахманіна узнали всі радянські люди. Про нього писали в газетах, про нього говорили в Москві і Грузії, на берегах Тихого океану і в жаркому Туркменістані. Всі муляри хотіли працювати так, як Іван Рахманін.

Але від слави не загордився Іван Рахманін. Він старався, як і колись, працювати не тільки швидко, але й якнайкраще.

— Кожну роботу треба виконувати не тільки швидко, але й добре, — говорив муляр своїм учням.

Іван Рахманін почав одержувати багато листів із різних міст і сіл країни. Одні писали, що вони теж муляри і просять Івана Рахманіна навчити їх працювати так само, як він. Інші висловлювали подяку за відмінну роботу. Школяр із міста Ашхабада писав: «Дорогий Іване Михайловичу! Ми, піонери ашхабадської школи, прочитали про вас у газеті й вирішили, закінчивши школу, неодмінно працювати так, як ви. Ми збудуємо багато гарних будинків, палаців, шкіл, щоб наша Батьківщина стала найбагатшою в світі. А поки що ми будемо добре вчитися».

Іванові Рахманіну було дуже приємно одержувати такі листи.

Якось прибув пакет з далекого Сибіру. Це був незвичайний лист. Писав славнозвісний сибірський муляр Максименко. Він вітав Івана Рахманіна з успіхом і викликав його на соціалістичне змагання. Іван Рахманін відповів, що дякує за привітання, приймає виклик і обіцяє випередити Максименка.

4. Арифметика муляра

Недавно в гості до славетного муляра, якого обрали депутатом Київської обласної Ради депутатів трудящих, прийшли школярі. Вони знайшли його на риштованні. Знаючи, що Іван Рахманін не любить, коли його відривають від роботи, діти мовчки спостерігали. Як завжди, муляр працював не поспішаючи і, здавалося, дуже легко. А він до приходу дітей встиг уже покласти вісім тисяч цеглин.

Нарешті, Іван Рахманін поклав останню цеглину і почав спускатися по приступці вниз.

— Приїхали подивитися, як працюю?

Він підвів дітей до трьох широких гранітних східців, що вели до незакінченої будівлі, і пояснив:

— До війни тут стояла школа № 46. Німці спалили її. Залишились тільки троє гранітних східців. До тридцятої річниці Великого Жовтня я закінчив цегляну кладку першого поверху, а на початок майбутнього навчального року буде готова вся школа. Вона вийде краща, красивіша, ніж колишня.

Рахманін замовк, і діти спитали:

— Багато ви, Іване Михайловичу, поклали цеглин за рік?

Іван Рахманін показав дітям мальовничі будиночки, що виросли серед високих сосен. Цього містечка до війни не було. За кілька місяців Іван Рахманін із своєю ланкою збудував двадцять таких будиночків. Тепер в них живуть кращі машиністи, які водять великовантажні поїзди.

— Крім цього містечка я збудував ще з своєю ланкою будинок відпочинку для паровозних бригад, — сказав Іван Рахманін, — а також містечко двоповерхових жилих будинків. За останній рік я поклав понад мільйон цеглин. Але цього дуже мало. Треба будувати ще швидше, і я постараюсь так працювати, щоб виправдати довір'я трудящих, які обрали мене своїм депутатом.

ГРУДЕНЬ

В. ТАРАЩУК

Малюнки М. СЛІПЧЕНКА

Зима почалась. Міцними грудками позамерзала по шляхах осіння грязюка. Все довшими й суворішими стають морози. Часом сипле сухий сніг, різкий холодний вітер жене його поземкою по замерзлій землі. Замерзають великі ріки. От уже густо сипле сніг. Незабаром можна буде їздити санками. Давно відлетіли наші птахи і прилетіли зимові гості з півночі. В лісовій хащі птахів майже нема, там панує тиша. Лише коли-не-коли можна почути різкий покрик сойки та лункий стукіт рябого дятла. Де-не-де нишпорить по стовбурах дерев, відшукуючи під корою поснулих комах, повзик чи майже непомітна на тлі кори сіренька піщуха.

На узліссях, зрідка дзенькаючи, пурхають зграйки моторних синиць. У садках, на голих гілках дерев та кущів, ніби великі червоні яблука, червоніють снігурі. Навіть галасливі горобці замовкли; настовбурчивши пір'я від холоду, відшукують вони поживу по вулицях та шляхах.

Порожньо в полі. Коли-не-коли пролине сіра ворона та перелетить зграйка жовтогрудих вівсянок, «снігових горобців» — пуночок, полярних рогатих жайворонків або чечіток. Часом з фурчанням здійметься табун сірих куріпок.

Миші й нориці позалазили під стоги та скирти і поробили в соломі довгі хідники.

Іноді поруч оселяється їх заклятий ворог — біла ласка, яку дуже важко помітити на снігу.

Заліг на день в глибокій ріллі заєць, ховаючись від пронизливого вітру.

Скуті кригою ріки сплять глибоким зимовим сном. Проте, в кінці грудня, незважаючи на тріскучі морози, починає відкладати ікру миньок.

* * *

Змерзлим груддям скрізь і всюди
вкрилось поле і шляхи.
— Це вже Грудень, — кажуть люди
і вдягають кожухи.
І дерева в білий іней
вбрались, як у кожушок.
Річка спить у кризі синій
і замовкнув спів пташок.
Хуртовина знов гуляє,
знову віє сніговій.
Грудень-місяць рік кінчає,
Наступає рік новий.

Наталя ЗАБІЛА

Еда ЛЕВІНА

Малюнки А. РОЗЕНБЕРГА

У селі з'явилося РАДІО

На довгому столі, закладеному інструментами, стояла котушка. Товста котушка коричневих шовкових ниток. Вона стояла на маленькій чотирикутній дерев'яній підставці. А зверху на котушці — чорна кришка, така сама завбільшки, як підставка — трохи ширша від самої котушки. На кришці якісь гайки, гвинтики.

Тепер уявіть собі, що ми швидко сказали: «раз, два, три!» і одразу ж заплющили очі. І раптом котушка виросла разів у вісім, підставка і кришка теж збільшилися, шовкові нитки зробилися витками блискучого коричневого дроту.

Якщо ви уявили собі це, то ви тепер добре знаєте, як виглядає детекторний приймач, що стояв на довгому, закладеному інструментами столі. Навколо приймача юрмилися хлопчики. Їх було чоловіка шістнадцять. Вони пильно дивилися на котушку приймача, який щойно зробили самі, дивилися й чекали — заговорить він чи ні.

Приймач мовчав.

Наступного дня в цей же час випробували знову. І знову з приймача не чути було нічого. Хтось, втративши терпіння, сказав:

— Нічого з цими приймачами не вийде — сама морока...

Інші мовчки чекали. І раптом з приймача озвався спокійний голос диктора, потім залунала пісня. Як виявилося, справа з'ясувалася дуже просто. Приймач було настроєно на місцеву станцію. Це значить, що він міг приймати тільки Харків. Випадково виходило так, що його включали тоді, коли харківська радіостанція мовчала. Тепер Харків працював, і в навушниках звучав ясний виразний голос диктора.

А незабаром цей же голос почули і в багатьох колгоспах на Харківщині. Це зробили ті хлопчики, які недавно з хвилюванням і тривогою дивилися на приймач, що так довго мовчав.

Почалося з того, що піонерам спало на думку радіофікувати одне село. Потім у газеті «Пионерская правда» з'явилася замітка про те, що так само зробили московські піонери.

На зборах діти дали обіцянку до тридцятиріччя Жовтня радіофікувати одне село в області. Взялося до роботи шістнадцять дітей — членів гуртка. Під керівництвом викладача товариша Туркіна вони стали робити приймач. Їм допомагала молодша група.

Чому саме вони вирішили встановлювати детекторні приймачі? Простіше ж було поїхати на село і встановити там звичайні репродуктори. Але в тому то й річ, що встановити радіовузол можна тільки там, де є електростанція, бо без електричної енергії він не може працювати. А детекторний приймач не потребує цього. Він працює, коли його настроїти на хвилю якої-небудь радіостанції, розташованої недалеко. Ось чому такі приймачі ставлять там, де немає електрики.

...За першим приймачем піонери зробили другий, третій, четвертий. Рано-вранці четвертого листопада дев'ять хлопчиків з Юрієм Панасовичем Комарницьким, завідувачем відділу техніки Харківського палацу піонерів, сіли в машину. До селища Польова було двадцять п'ять кілометрів. Приїхавши, вони відразу взялися до роботи. Полізли на дерево ставити антену, почали заземляти, встановлювати приймач.

Перший приймач установили в селищній раді. Голови не було. Трохи згодом він прийшов і здивований став на порозі — на стіні висів приймач, і з нього лунав такий гучний голос, що чути було за порогом...

Голова скликав загальні збори. Виділили кращих колгоспників, і в їхніх будиночках діти встановили приймачі. Так само зробили і в інших колгоспах. Діти поставили аж п'ятнадцять приймачів. Юра Гандель розказав, як поводитися з ними. Колгоспники щиро дякували дітям. Веселі, схвильовані й задоволені поверталися піонери пізно ввечері до Харкова. Вони почували, що справа, яку вони роблять, це справжня цікава й серйозна робота.

Діти ухвалили зробити кілька десятків радіоприймачів спеціально для інвалідів Вітчизняної війни.

Нові детекторні приймачі будуть складніші від попередніх. Старі можна було настроювати тільки на Харківську станцію. А на ці можна буде брати кілька станцій, аби вони були розташовані не дуже далеко. І от іде робота в Харківському палаці піонерів. Гуртківці клеють котушки, намотують дріт. І радіослухачі надінуть навушники і почують в них дружні голоси харківського диктора, московської співачки, київського вченого...

У НОВОМУ ДОМІ

Богдан ЧАЛИЙ

— З новосіллям, друзі, з урожаєм! —
Гості йдуть. — Радіють хазяї.
Чути скрізь:
— Найкращого бажаєм
Трударям колгоспної сім'ї!

Каже батько:
— Просимо сідати,
Комбайнери знатні, сіячі!
— Де ж Івась?—пита в бабусі мати.
Ось і він. Вбігає до кімнати,
Невеличку скриньку несучи.
Всі гукнули:
— Радіо, дивіться!

— Сам зробив. Конструкція нова. —
Мовив хлопчик.—Слухайте, столиця!
Довга хвиля... Чуєте? Москва!

Хор величну пісню починає
Ясно так, мов поряд співаки.
— Широка страна моя родная... —
Підхопили й гості залюбки.

І здалось: від їхньої артілі,
Від найдальших селищ—до Кремля,—
Вся країна тут, на новосіллі
У сім'ї сільського коваля.

Обкладинка художниці Аліси ПОРЕТ. Журнал «Барвінок» на украинском языке.

Рік видання третій Ціна 3 крб. Видавництво ЦК КП(б)У «Радянська Україна».

РЕДКОЛЕГІЯ: Н. Л. Забіла, О. Д. Іваненко (відп. редактор), О. І. Копиленко, В. О. Повх, М. А. Пригара, Г. І. Сушан, І. В. Шнейдерман.

Адреса редакції: Київ, вул. Воровського, 22, 4-й поверх, тел. 4-50-32. Підписано до друку 5/І 1948 р. БФ 00206.
Зам. 3826. Художній редактор С. А. Іпатьєва. Обсяг 3 друк. аркуші, облік.-авт. арк. 1,5. Доля арк. 1/8. Тираж 10.000.

Друкарня вид-ва ЦК КП(б)У «Радянська Україна». Київ, Прозорівська, 59.

